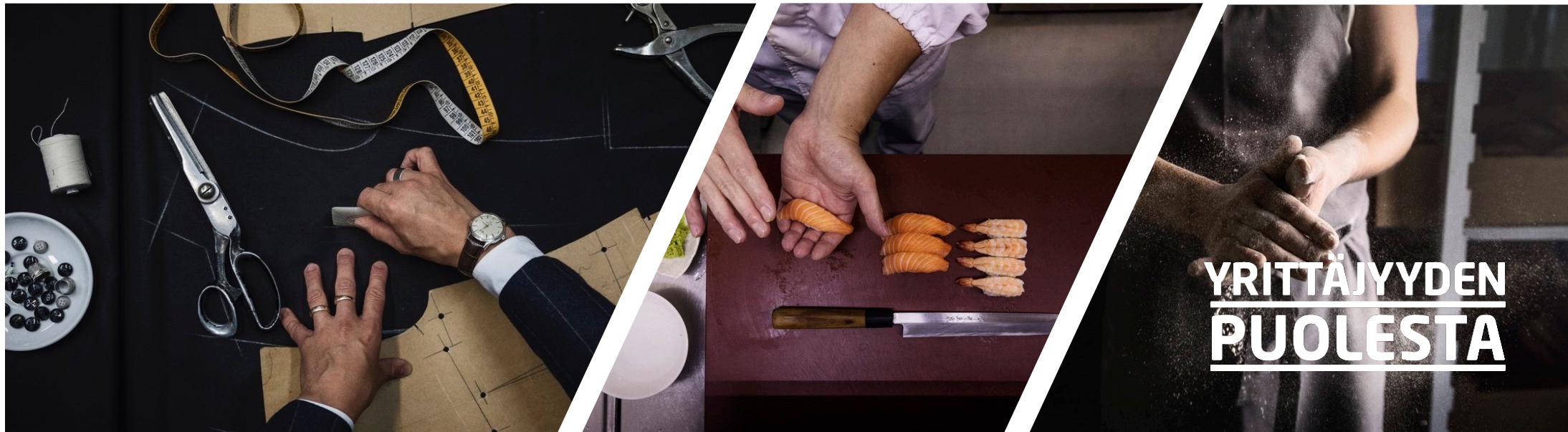

Yrittäjät

Miten tehdään vaikuttava yritysvaikutusten arviointi

Elinvoimajaosto, Orimattila 9.10.2023

Toimitusjohtaja Heta Vihervirta-Vuontelo, Päijät-Hämeen Yrittäjät

Käsikirja kuntien käyttöön

- Yrva-käsikirja julkaistiin 2022
- Työryhmässä yrittäjäjärjestön ja kuntakentän edustajia
- Millaisissa tilanteissa yritysvaikutusten arviointi kannattaa tehdä
- Miten yrva kannattaa tehdä
- Käytännön esimerkkejä yrva-arvioinnista
- Yksinkertainen yrva-malli
- <https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2022/01/Yritysvaikutusten-arvioinnin-kasikirja.pdf>

Käsikirjan sisällysluettelo

Miksi yritysvaikutuksia pitäisi arvioida?	3
Yritysvaikutusten arviointi on osa päätösvalmistelua	3
Millaisissa asioissa yritysvaikutusten arviointi tulisi tehdä?	4
Milloin ja miten yritysvaikutusten arviointi tulisi tehdä?	7
Yritysvaikutusten arvioinnin prosessi kunnan päätöksenteossa	8
Yritysvaikutusten arvioinnin nelikenttämalli	8
Päätösten yritysvaikutusten eri tasot	9
Suora tai välillinen positiivinen vaikutus	8
Kielteiset vaikutukset	9
Päätösten jaottelu yritysvaikutusten arvioinnin kannalta	10
Ohjelmataso	10
Päätöstaso	10
Rutiinipäätökset	10
Esimerkkejä yritysvaikutusten arvioinnista	11
Suomen Yrittäjien suositukset	13
Esimerkki yritysvaikutusten arviointimallista; liikennevalomalli	14

Yrittäjät

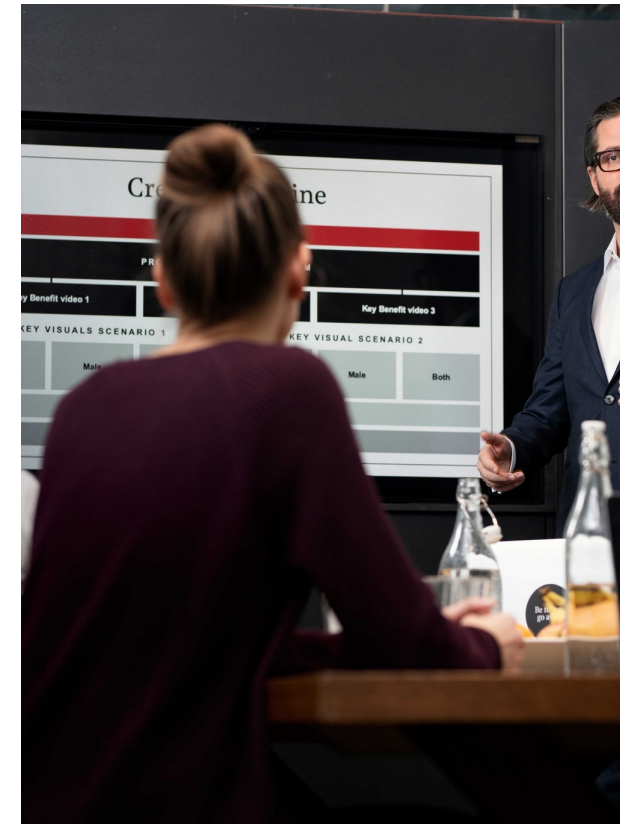
Yritysvaikutusten arviointi osaksi päätöksentekoa

- **Kunnan tehtävänä on kuntalain 1.2 §:n mukaan edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa**
→ Yksi tärkeimmistä kunnan tehtävistä on luoda edellytykset yritystoiminnalle
- **Yritysten ja kunnan menestymistä tuetaan arvioimalla yritysvaikutukset jo valmistelussa ennen asian etenemistä päätöksentekoon**
→ Vastuu on viranhaltijoilla, luottamushenkilöiden tulee olla tietoisia asiasta
- **Ei tarkoita, että päätökset tehtäisiin yrittäjien ehdoilla**
→ Lisää yrittäjyysmyönteisyyden todennäköisyyttä, vähentää riskiä yrittäjyden kannalta haitallisiksi päätöksiksi
→ Tähdätään siihen, että päätöksillä poistetaan yrittäjyden esteitä eikä luoda niitä

Milloin ja miten yritysvaikutusten arviointi tulisi tehdä?

Yrittäjät

- Mahdollisimman aikaisessa vaiheessa
- Johtoryhmän hyvä alustavasti todeta, onko asialla yritys-vaikutuksia vai ei
- Jorysta asia siirretään toimielimen/työryhmän käsittelyyn, jolla on vastuu yritysvaikutusten arvioinnin tekemisestä – myös yrittäjien edustajia mukaan!
- Työryhmä antaa lausunnon asian yritysvaikutuksista esim. liikennevalomallilla
 - **Vihreä** = asia on positiivinen yritysvaikutusten kannalta.
 - **Keltainen** = neutraali, tai sekä positiivia että negatiivisia vaikutuksia
 - **Punainen** = asialla on kielteisiä yritysvaikutuksia
- Tärkeää on, että koko kunta/kuntakonserni sitoutuu toimintamalliin – myös konserniyhtiöissä päätetään asioista, joilla on yritysvaikutuksia

Yksinkertainen liikennevalomalli

Yrittäjät

	Myönteinen vaikutus	Pos	Neutral	Neg	Kielteinen vaikutus
1.	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla				Kaventaa yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla
2.	Edistää elinkeinorakenteen monipuolistumista				Kaventaa elinkeinorakenteen monipuolistumista
3.	Lisää yritysten liiketoimintamahdollisuuksia				Vähentää liiketoimintamahdollisuuksia
4.	Helpottaa yritysten työvoiman saantia				Vaikeuttaa yritysten työvoiman saantia
5.	Vaikuttaako päätös positiivisesti työpaikkojen muodostumiseen?				Vaikuttaa negatiivisesti tai ei lisää työpaikkojen määrää alueella
6.	Vaikuttaa positiivisesti yritysilmapiiriin				Vaikuttaa negatiivisesti yritysilmapiiriin
7.	Helpottaa yritysten logistiikkaa				Vaikeuttaa yritysten logistiikkaa
8.	Lisää kunnan vetovoimatekijöitä				Vähentää kunnan vetovoimatekijöitä
9.	Lisää yritysten välistä kilpailua				Vähentää yritysten välistä kilpailua
10.	Kohtelee yrityksiä tasapuolisesti				Kohtelee yrityksiä eriarvoisesti
11.	Luo edellytyksiä yritysten verkostoitumiselle				Vähentää yritysten verkostoitumisen mahdollisuuksia
12.	Edistää strategisten linjausten toteutumista				Heikentää strategisten linjausten toteutumista
13.	Vaikuttaa positiivisesti aluetalouteen				Ei vaikutusta aluetalouteen

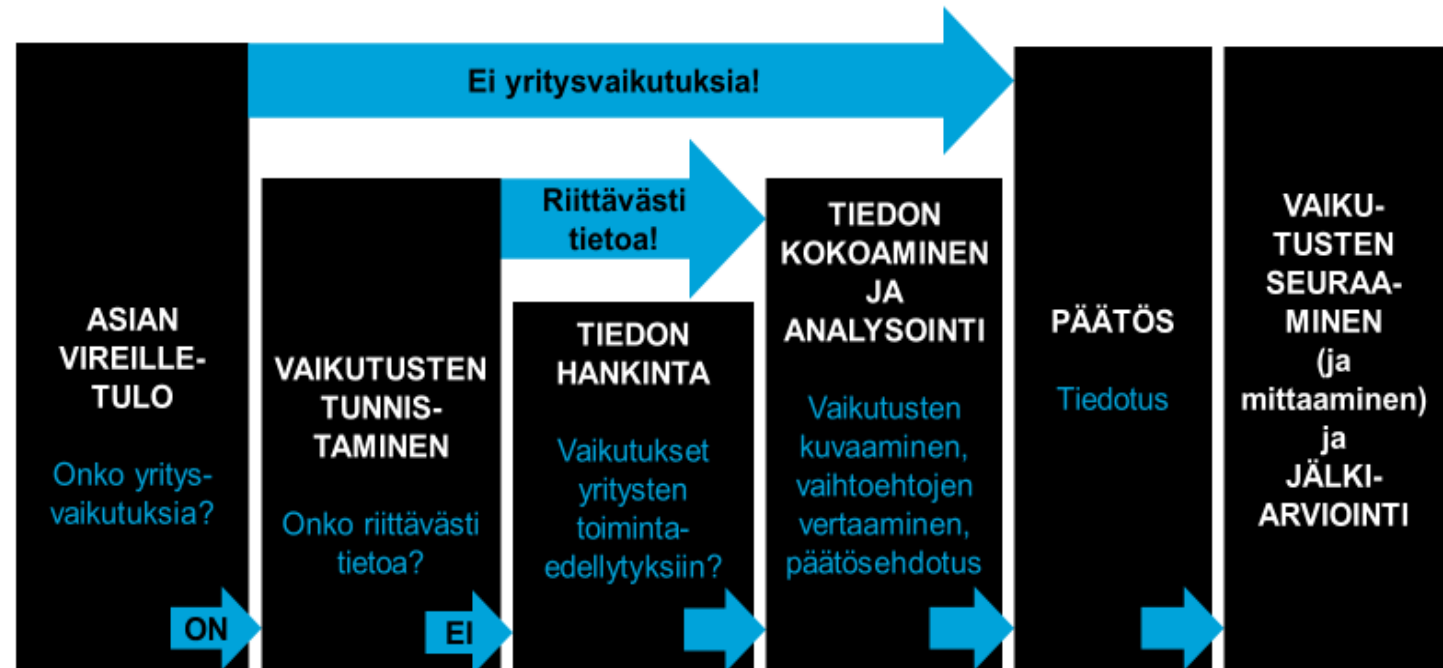
Yritysvaikutusten arviointi on osa päätösvalmistelua

Yrittäjät

Tavoitteena on, että

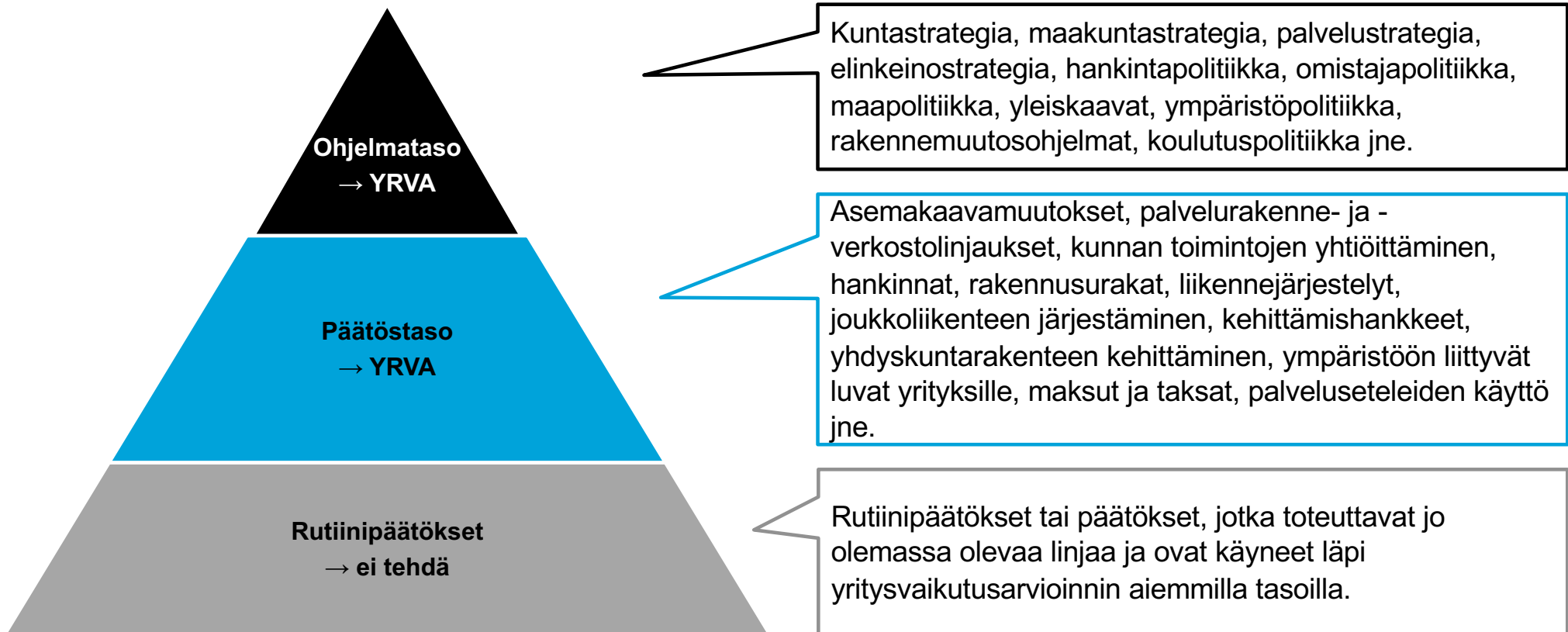
- **Valtuusto päättää**, että yritysvaikutusten arviointi otetaan käyttöön
- Kunnan **organisaatio sitoutuu** yritysvaikutusten arviointiin
- Yritysvaikutusten arviointi on **suunnitelmallista ja jatkuvaa**
- Päätösten vaikutukset yritysten toimintaympäristöön arvioidaan **säännönmukaisesti**
- **Talousarvioon** on sisällytetty kappale siitä, miten yritys-vaikutukset on talousarviossa otettu huomioon

Yritysvaikutusten arviointi osana päätöksentekoa on tärkeää

Päätösten jaottelu yritysvaikutusten arvioinnin kannalta

Yrittäjät

Yrittäjät

Millaisissa asioissa yritysvaikutusten arviointi tulisi tehdä? (huom. lista ei ole tyhjentävä)

1. Kunnan toimintaa ohjaavat strategiat
2. Hankinnat (kynnysarvot ylittävät/pienhankinnat)
3. Palvelusetelin käyttöönotto ja sääntökirjaan tehtävät muutokset
4. Palvelujen ulkoistukset, palvelujen ostot
5. Toimintojen yhtiöittäminen
6. Maankäyttö ja kaavoitus
7. Rakennusvalvonnan vasteajat
8. Liikennesuunnitelmat ja liikennetkaisu
9. Tilaratkaisut
10. Yrityspalvelut kunnan yrityksille
11. Koulutus
12. Investoinnit
13. Ilmastotoimet – hiilineutraalius
14. Energian tuottaminen
15. Veden hinnan muutokset
16. Taksat
17. Lainsäädäntöuudistusten toimeenpano kunnissa

Yrittäjät

Suomen Yrittäjien suositukset

1. Johtoryhmän käsittelyssä todetaan tulevista päätöksentekoon tulevista ne, joilla on yritysvaikutuksia, jonka jälkeen näistä asioista tehdään yritysvaikutusten arviointi.
2. Todetaan, millä toimielimellä on vastuu yritysvaikutusten arvioinnista ja otetaan yrittäjät mukaan yritysvaikutusten arviointityöhön.
3. Otetaan käyttöön yritysvaikutusten arviointimalli. Malli voi yksinkertainen, joka kuvaa päätettävän asian yritysvaikutukset yleisesti, esim. liikennevalomalli
4. Sisällytetään kunnan talousarvioon luku siitä, miten yritysvaikutukset on talousarviossa otettu huomioon.
5. Kunta päättää mitata ja seurata vaikuttavuutta, joka on tärkeä osa vaikutusarviointia.
6. Kunta tai kaupunki julkistaa ostolaskudatan, jolla asia voidaan jälkikäteen mitata hankintojen osalta.

A woman with dark hair, wearing a bright pink hoodie and dark camouflage-patterned pants, stands in a warehouse filled with stacks of wood. She is holding a mobile phone to her ear with her right hand. The warehouse has metal shelving units filled with various types of wood, including planks and beams. The lighting is warm and the overall atmosphere is industrial.

Yrittäjät

ESIMERKKEJÄ YRVÄN KÄYTÖSTÄ

Asiat, joilla on yritysvaikutuksia, todetaan johtoryhmän käsittelyssä

Seinäjoen kaupungin johtoryhmä käsittelee kaupunginhallitukseen menevät asiat.

Johtoryhmän vakioagendalle on liitetty asiakohta: yritysvaikutusten arviointi. Asian yhteydessä käydään keskustelu, mihin kaupunginhallituksen esityslistan pykäliin liittyy yritysvaikutuksia ja millaisia ne ovat. Tätä koskevaa tekstiä voidaan lisätä valmistelutekstiin ja tarvittaessa selvittää asiaa lisää.

Lukion lakkauttaminen

Lukion lakkauttamisella saattaa olla taloudellista vaikutusta paikallisille yrityksille.

Esimerkiksi lukion lakkauttaminen saattaa yrittäjien mielestä vaikeuttaa alueen yritysten toimintaa (esim. kaupat) ja valmistelussa tätä ei osata huomioida. Kun asioita pohditaan etukäteen avoimesti yhdessä Yrittäjien kanssa, vältetään jälkikäteiseltä kritisoinnilta

Yrittäjät

Päiväkodin laajennus (Kisakallion päiväkot, Lieto)

Kisakallion päiväkodin uudisosa toteutettiin hirsirakenteena.

Jotta mahdollisimman monilla pienillä ja keskisuurilla rakennusalan toimijoilla olisi mahdollisuus osallistua hankkeen toteuttamiseen, hankki kunta rakennuksen hirsirungon ja kilpailutetut toimijat toteuttivat rungon pystytystä lukuun ottamatta kaikki muut hankkeen urakat (myös rakennuksen perustukset).

Hanke toteutui suunnitelmien mukaisena ajallaan.

Kotimaisuutta koulujen keittiöihin

Julkisiin keittiöihin perunaa tai lihaa kilpailutettaessa kriteeriksi voi asettaa vähäiset hiilidioksidipäästöt sekä suosia luomua ja antibiootittomia elintarvikkeita.

Hankintakriteereissä voi korostaa esimerkiksi tuoreutta ja vastuullisuutta, ja se kannattaa jakaa osiin esimerkiksi elintarvikkeittain tai ruokaloittain.

Näin useammalla pienemmällä yrittäjällä on mahdollisuus osallistua kilpailutukseen, kuten

esimerkiksi lähileipomoilla ja alueen viljelijöillä.

Kunnan kannattaa mahdollistaa hankintailmoituksessaan se, että yritys voi tarjota tuotteitaan kapasiteettinsa mukaisesti vain yhden koulun keittiön tarpeisiin.

Tarjontaa ei pidä myöskään aina edellyttää ympärivuotisesti, vaan esimerkiksi satokauden ajaksi. Tällaiset ratkaisut edistävät voimakkaasti sitä, että erikokoiset tuottajat voivat tarjota kilpailutuksiin

YRITTÄJYYDEN

PUOLESTA